

Стрімкий розвиток інтернет-журналістики в Україні позначився й на регіональних медіа-середовищах. Рейтинг «Топ Пінг» [10] фіксує по кілька популярних (кілька тисяч відвідувачів на день) інтернет-ЗМІ у кожному регіоні. Проте серед численних досліджень інтернет-ЗМІ (Д. Гол [1], І. Давидов [2], А. Данилюк [3], А. Калмиков, Л. Коханова [4], Д. Мілісон [8], М. Моріс, К. Орган [9] та ін.) мало уваги приділено фаховому рівню регіональних медіа. Ми пропонуємо дослідити його на підставі аналізу структури цих ЗМІ. Спираючись на роботи Ж. Дерріди, Р. Зобова, Г. Косікова, К. Леві-Стросса, К. Маркса, А. Мельничука, Б. Парахонського, Б. Рассела, В. Свідерського, ми розуміємо структуру як сукупність складових елементів об'єкта, їхні взаємозв'язки та взаємозалежність; структура характеризується певною цілісністю, мобільністю складових елементів та наявністю своєрідного «центрального» знакового елемента, що також надається до мобільного змінювання. У структурі інтернет-видання виділяємо чотири рівні: *рівень матеріалів* (що виступає смисловим «центром структури»), решта рівнів відображають трансформацію його функціонування), *рівень файлів*, *рівень розділів* та *рівень жанрів*. Ми дослідимо фаховий рівень функціонування двох інтернет-ЗМІ Харкова та Львова через аналіз тенденцій цих структурних рівнів.

Розглядаючи харківські та львівські регіональні інтернет-ЗМІ, слід відзначити, що їх каталоги (на порталі «Мета», рейтингу «Топ Пінг» та «BigMir» [7]) переповнено здебільшого спеціалізованими медіа та сайтами, цілком залежними змістом і структурою від офлайн-ЗМІ. Пошук зіставних сайтів, які не були б ні спеціалізованими ЗМІ, ні віртуальним «відбиттям» традиційних газет, радіо чи телебачення, привів до виділення двох інтернет-ЗМІ: харківського – «МедіаПорт» (www.mediaport.info) та львівського – «КуПол» (www.cupol.brama.com). Вони мають високі рейтингові показники [7; 10] та високий ступінь оперативності, спільну тематичну спрямованість (місцеві новини, українська та світова політика, економіка, культура). Харківський сайт містить матеріали тради-

ційних ЗМІ та учасників медіа-групи «МедіаПорт», але вони не домінують на сайті. Львівський сайт використовує матеріали інших ЗМІ, та тут вони не мають виразного переважання.

Визначимо типи обраних сайтів, відповідно до типології, запропонованої нами у статті «Типологія інтернет-ЗМІ» [5]. В обох сайтах спостерігаємо першочергову репрезентацію інформаційних жанрів, проте «МедіаПорт» містить також велику кількість аналітичних і художньо-публіцистичних матеріалів з офлайн-тижневика «MediaPost», різножанрові повідомлення форуму, розділ фоторепортажів та матеріалів інших жанрів фотожурналістики, а також рекламно-довідкову інформацію (розклади транспорту, прогноз погоди, відправлення мобільних повідомлень, вакансії з сайтів оголошень тощо), тож новинарний розділ посідає менше чверті площі головної сторінки сайту. На сайті «КуПол» інформаційні жанри також посідають важливе місце, розташовані у верхній частині головної сторінки, проте не мають виразного домінування над іншими матеріалами (розділ інтерв'ю, архів фотографій, аналітичні та художньо-публіцистичні матеріали з різноманітної тематики, партнерська інформація тощо). Отже, у порівнянні з такими інтернет-ЗМІ, як «Lira.net» і «Новини.org.ua», сайти «МедіаПорт» і «КуПол» важко назвати *новинарними сайтами*, натомість, широка присутність неінформаційних жанрів дозволяє віднести обидва ЗМІ до категорії *інтернет-газет*.

Досліджуючи *структурний рівень матеріалів*, ми дійшли висновку, що харківське видання практикує більший ступінь інтерактивності – завдяки гіперпосиланням читач має змогу в форумі висловити своє ставлення до матеріалу чи викладеної в ньому інформації. Матеріали «КуПолу» не надають такої можливості. Львівський сайт надає користувачеві на головній сторінці доступ до більшої кількості матеріалів. Натомість, різноманітнішою вважаємо тематику матеріалів харківського сайту – тут ширше репрезентовано тему культури, а надто – додаткові інформаційні матеріали.

Важливими характеристиками *рівня файлів*, на нашу думку є, по-перше, зазвичай більші обсяги файлів «КуПолу» (позитивний чинником щодо інформування читача, але негативний чинником стосовно пропускових можливостей комп'ютерів та потоку зайвої для читача інформації), а по-друге, активне застосування обома редакціями гіпертекстових технологій у файлах – кожен має посилання на головну сторінку та інші матеріали, причому кількість таких посилань на львівському сайті більша. Особливо важлива остання тенденція стосовно файла головної сторінки. Те, що цей файл у «МедіаПорті» на 10.11.06 містить лише 19 посилань на власне журналістські матеріали, вважаємо вадою, порівняно з 57 посиланнями на головній сторінці «КуПолу».

Рівень розділів характеризується більшою «розкиданістю» вертикальної структури (термін Ван Остендорпа і Ван Німвегена [11]) сайту «КуПол» за рахунок більшої кількості розділів. Вертикальна структура сайту «МедіаПорт», натомість, лаконічніша. Менша кількість розділів харківського сайту компенсується чіткішою межею їхнього формально-тематичного характеру: якщо на сайті «КуПол» розділам «Новини», «Інтерв'ю», «Дайджест» та «Архів світлин» характерна значна міра смислового перетинання, то в «МедіаПорті» можуть так перетинатися хіба що деякі підрозділи, означені як «теми»: «Україна», «Общество», «Официоз», «Политикум». На сайті «МедіаПорт» більше розділів з додатковими, нежурналістськими, сервісами, як-от: «Афіша» (реєстр деяких регіональних підприємств, насамперед сфери обслуговування й культури, та їхні оголошення), «Веб-камери Харкова», «Расписание поездов», «Погода на 3 дня». Подібний додатковий розділ на сайті «КуПол» є лише один: «Міжнародний фонд «Відродження» інформує» (хоча сюди можна віднести й статистику про останні вибори). Також на харківському сайті більше рекламно-інформаційних посилань інших сайтів, часто своїм дизайном замаскованих під інформаційні повідомлення «МедіаПорту». Отже, можна констатувати чергове підтвердження значно ширшої тематичної палітри «МедіаПорту», яку логічно трактувати як перевагу даного ЗМІ з одним застереженням: тематична вузькість «КуПолу» позитивно відбивається на чіткості сегментування його аудиторії.

Негативом структури сайту «КуПол» є цілковита відсутність розділу форумів. Це відчутно знижує можливість зворотного зв'язку з читачами, рівень інтерактивності як

такий і текстово-сміслову насиченість ЗМІ. Натомість, у харківському сайті такий розділ є, а посилання на останні теми обговорення присутні на головній сторінці. Це дозволяє знайомитися з повідомленнями як професійно-редакційного, так і неформально-читацького характеру, може залучати до обміркування тих чи тих питань та до самостійного текстотворення й смислотворення, такого важливого в умовах надпотужних потоків інформації [6]. Зрештою, розділ форумів постає додатковим джерелом інформації, хоча й ризикованим з огляду на міру анонімності. Натомість, «КуПол», на відміну від «МедіаПорту», використовує інтерактивні опитування, що сприяє виконанню організаційної та ідеологічної функції журналістики та інформує про аудиторію ЗМІ. Так, 23.11.2006 р. редакція сайту пропонувала читачам визначити свою думку з питання «Як ви оцінюєте діяльність нової виконавчої влади на Львівщині?» з варіантами відповіді від «Дуже позитивно» до «Абсолютно негативно» і «Мені байдуже». Важливим позитивним чинником є наявність в обох сайтах архівів повідомлень за час існування видань.

У *жанровому рівні* структури «КуПолу» спостерігаємо значно ширшу парадигму, що про неї свідчать навіть назви окремих розділів: «Новини», «Статті та огляди», «Інтерв'ю», «Дайджест», «Коментарі». Львівський сайт позначено перевагою інформаційних жанрів, зокрема замітки, проте виразно представлено й аналітичні статті (як-от: «Битва титанів: світовий досвід та українські реалії в контексті процедури контрасигнування»), й репортажі («Два обличчя одного дійства, або Погляд зблизька на святкування 750-річчя міста Лева»), й інтерв'ю («Мирослав Скорик: Поряд із жіночою емансипацією все більше простежується чоловіча деградація»), й фейлетони («Вбити трьох зайців... (Рецепт від Миколи Шургана)») тощо. «МедіаПорт» також містить матеріали неінформаційних жанрів, але їх помітно менше, до того ж зазвичай вони чітко прив'язані до виходу офлайн-тижневика «MediaPost», наприклад, матеріал з ознаками есе «Просто день календаря», репортаж-рецензія «Нескромное обаяние буржуазии, или НИКАСистый вернисаж», інтерв'ю з елементами літературної критики «Мережева література розвіртуалізовується!». Це онлайн-версії матеріалів тижневика, що підтверджує спільна дата їх опублікування, натомість на львівському сайті тексти неінформаційних жанрів публікуються у порядку надходження (наприклад,

29.09, 3.10, 4.10). Харківський сайт, однак, компенсує жанровий дисбаланс матеріалами форумів, серед котрих деякі мають ознаки кореспонденцій-прогнозів («Налого обложення Бильярдного клуба????») чи аналітичних оглядів («Федерализация от Януковича работает»). До специфіки жанрового рівня слід віднести й більш активне використання мультимедійності сайтом «МедіаПорт» – крім наявних і на «КуПолі» суто текстових та нерухомих візуальних матеріалів (малюнків, фотографій, колажів), тут публікуються також відеоматеріали, що зумовлено наявністю в медіа-групі «Медіа-Пост» телестудії.

У підсумку дослідження структури двох регіональних інтернет-ЗМІ окреслимо такі головні тенденції. Харківське видання краще застосовує інтерактивність (через наявність розділу форумів), використовує мультимедійні можливості (відео- та аудіо-матеріали), чіткіше здійснює смислове розмежування

розділів та пропонує різноманітнішу тематику й численніші додаткові інформаційні сервіси. Львівський сайт пропонує читачеві одночасний доступ до більшої кількості матеріалів та більший обсяг інформації в одному файлі, ширшу жанрову парадигму (за умови переважання, як і в «МедіаПорті», інформаційних жанрів), використовує інтерактивне опитування. «МедіаПорт», таким чином, можна вважати орієнтованим на ширшу аудиторію, а «Купол» – на визначенішу. Редакції обох сайтів добре опанували гіпертекстові технології. Зазначені тенденції забезпечують високий фаховий рівень інтернет-ЗМІ, проте, на наше переконання, виправлення потребує ігнорування редакцією «КуПолу» інтерактивного розділу форумів та вузька жанрова палітра й невелика місткість файлів «МедіаПорту». Вважаємо вельми перспективними подальші дослідження регіональних інтернет-ЗМІ України.

Література

1. Гол Д. Онлайн-журналістика. – К., 2005.
2. Давыдов И. Массмедиа Рунета. Основные тенденции развития и анализ текущей ситуации: аналитический доклад // Среда. – 2001. – № 11–12, www.internews.ru/sreda/rubrik/internet.htm.
3. Данилюк А. Інтернет як засіб інтеграції традиційних ЗМІ в Україні, www.franko.lviv.ua/mediaeco/zurnal/N2/Mediaosvita/spysok.htm.
4. Калмыков А., Коханова Л. Інтернет-журналістика. – М., 2005.
5. Коцарев О. Типологія інтернет-ЗМІ // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2006. – № 5. – С. 321–324.
6. Щербина В. Н. Сетевые сообщества

- в ракурсе социологического анализа: Опыт рефлексии становления «киберкоммуникативного континуума». – Запорожье, 2001.7. BigMir // Рейтинги, www.bigmir.net.
8. Millison D. Online journalism FAQ // Online journalist, www.online-journalist.com.
 9. Morris M., Organ C. The Internet as Mass Medium // JCMC 1/1996, <http://www.ascusc.org/jcmc/vol1/issue4/morris.html>.
 10. Top Ping. www.topping.com.ua/ratings/media2.htm.
 11. Van Ostendorp H., Van Nimwegen C. Locating information in an Online Newspaper // JCMC. – 1998. – # 4 (1), www.ascusc.org/jcmc/vol4/issue1/index.html.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена анализу структуры двух интернет-СМИ: харьковской интернет-газеты «МедиаПорт» и львовской «КуПол». По результатам исследования автор достаточно высоко оценивает профессионализм этих СМИ, однако считает необходимым устранение таких недостатков, как недостаточное использование возможностей интерактивности интернет-газетой «КуПол» и узкую жанровую палитру и небольшую вместимость файлов «МедиаПорта».

SUMMARY

The aim of the paper is to analyse the structure of two internet-media: the internet-newspaper MediaPort of Kharkiv and the internet-newspaper CuPol of Lviv. As a result the author gives an appreciation to professional level of these media. But he insists on elimination of defects such as not adequately using of the interactivity in the CuPol, limited paradigm of the genres and to little capacity of the files in the MediaPort.